

יא) התבות שמצניעים בהן מאכלים כל השנה, ולפעמים נשפך שם מרק מן הקדרות, צריכין הכשר קל, דהינו שמערין עליהן רותחין. ודוקא מתוך הפלי שהרתיחו בו את המים. ולא יזרוק את המים, אלא ישפכם עליהן בקלות. והשלחנות, נוהגין גם כן ללבו אבנים ומניחין על השלחן, ושופכין עליהן רותחין, ומוליכין את האבנים ממקום למקום באפן שיהיו מים רותחים על פני כלו. וצריכין לשפשפן מקדם, ואחר מעתלעת וכשירום. ומכל מקום יש נוהגין שלא להשתמש גם אחר ההכשר בשלחנות ובתבות, אלא בפריסת מפה או דבר אחר.

יב) ידות הפלים צריכות גם כן הכשר. ומכל מקום אם אין היד נכנסת לתוך היורה, יכול להכשיר את היד בשפיכת רותחין עליה.

יג) כל פלי שתיה וכלי המדות, צריכין גם כן הגעלה. וכלי זכוכית, נוהגין במדינות אלו דלא מהני להו הגעלה. וכן כלי מתכת שהו מתכין מבפנים בהתוף זכוכית, אין להם תקנה בהגעלה, אבל סגי להו בלבון קל, כמו מדוכה בסעיף ו'.

יד) אין מגעילין אלא במים ולא יהא בהם שום תערובת, אפלו אפר וכדומה. אם הגעיל הרבה ביורה עד שנעכרו המים פעין ציר, אין מגעילין עוד בהם.

טו) אין מגעיל על ידי צבת שמחזיק בה את הפלי, צריך לרפות את הפלי ולחזור ולתפסו. דאם לא כן, הרי לא באו מימי ההגעלה במקום הצבת. וטוב יותר לשים את הפלי במחרוזה או בתוף סל. ולא יניח פלים הרבה בפעם אחת לתוף הפלי שהוא מגעיל בו, כדי שלא יגעו זה בזה. דאם כן, במקום נגיעתן אינן מגעילין.

טז) אין להגעיל אלא כלי שאינו ביומו, דהינו שכבר עבר

8. This is only when hot foods are kept in them, but otherwise, they do not require *kashering*. (*Ibid.* 451:113)

9. Others hold that since hot puddings, that contain *chametz*, are sometimes placed there, they require that hot stones be placed on them, (similar to *kashering* tables, that are discussed in this paragraph). (*Ibid.* 451:114)

10. You must not use another vessel to dip into the vessel containing the boiling water and then pour it onto the surface from the second vessel. (*Ibid.* 451:20)

11) A cabinet, in which food is kept⁸ the entire year, and soup is sometimes spilled there from the pots, requires simple *kashering*, that is pouring boiling water on it;⁹ but it must be poured out of the vessel, in which the water was boiled.¹⁰ The water should not be thrown, but it should be poured in a steady stream. (As for *kashering*) tables, it is also customary to place glowing hot stones on the table, and pour boiling water on them, and then to move the stones from place to place in such a manner, that the boiling water covers the entire surface. The table must be scrubbed first, and after twenty-four hours, it should be *kashered*, in the manner described above. Nevertheless, some people are accustomed, not to use tables and chests even after *kashering*, without covering them with a cloth or something else.

12) Handles of vessels also require *kashering*. However, if the handle does not fit into the *kashering* pot, you should *kasher* the handle, by pouring boiling water on it.¹¹

13) Vessels used for drinking or measuring, also require *kashering*.¹² As for glassware, it is the custom in these regions not to *kasher* them.¹³ Vessels made of metal, glazed on the inside, cannot be *kashered* by immersion in boiling water; but "simple glowing" is sufficient, just as with a mortar, see par. 6.

14) Only water should be used for *kashering*, and nothing should be mixed with it, not even ashes or similar substances. If you *kashered* many vessels in one *kashering* kettle, so that the water became thick and filmy like soup, you should not continue to *kasher* with it.

April 16 15) If you *kasher*, using a pair of tongs, to hold the vessel, you should relax your hold on the vessel, and then grip it firmly again; otherwise, the *kashering* water would not reach the spot held by the tongs. It is better to put the vessel in a net or in a basket. You should not put many vessels at one time into the kettle in which you *kasher*, so that they should not touch each other; otherwise, the place where they touch, would not be *kashered*.

16) You should not *kasher* a vessel that has been used the same day, that is, unless

11. However, if you know, for certain, that the handles were immersed in boiling liquid, containing *chametz*; pouring hot water over them will not help, but they must be *kashered* in the regular way by immersion, then in boiling water. (*Ibid.* 451:71)

12. There is another method for *kashering* drinking glasses. If they have not been used during a twenty-four hour period, you may fill them, even with cold water, allowing the water to overflow, and then leave the water in the glasses for twenty-four hours. After twenty-four hours, you spill out the water and refill the glasses with new water. After twenty-four hours, you spill out the water and repeat the process a third time. This need not be done in consecutive days, so long as it was repeated thrice, as outlined. (*Ibid.* 451:150)

13. In a situation where new glasses cannot be purchased, and you have no other drinking vessels, the *Chayei Adam* writes that you may rely on the *kashering*, described in note 12 above. (*Ibid.* 451:156)

מעת־לעת משעה שְבִשְלוּ בו חֶמֶץ. וְכֵן הַיּוֹרָה שְׂמֻגְעִילִין בָּהּ, לֹא תֵהָא בְּתִיּוּמָהּ. וַיִּשְׁגַּיַח שְׁבֹכֵל פֶּעַם שֶׁהוּא נוֹתֵן אֶת הַכָּלִי לְתוֹךְ הַיּוֹרָה, יַעֲלוּ הַמִּים רְתִיחוֹת. וְאִם צָרִיד לְהַגְעִיל אֶת הַיּוֹרָה, אִזִּי כְּשֶׁהַמִּים מַעֲלִין רְתִיחוֹת, תֵּהָא הַיּוֹרָה מְלֵאָה וַיִּזְרוֹק בָּהּ אֲבָנִים מְלַבְּנוֹת, כְּדִי שְׂיִשְׁטְפוּ הַמִּים הַרוֹתְחִין עַל שְׂפֵתָהּ. וְאִין לְהַגְעִיל [בְּעָרֵב פֶּסַח] רַק עַד חֲצוֹת הַיּוֹם.

(ז) נוהגין שאחר ההגעלה שוטפים את הכלים במים קרים.

(ח) אם אפשר, יש להגעיל בפני בעל תורה הבקי בדיני הגעלה.

סימן קיז

קצת דינים מלקטים לפסח

(א) אם נמצאה איזו תערובת חמץ בערב פסח עד הלילה, הרי היא כמו שאר אסורין שבטלים בששים. ולכן אם נמצא גרעין בעוף ובתבשיל, זורקו, והשאר מתר לאכול אפלו בפסח. אבל בתוך הפסח, חמץ אוסר אפלו במשהו גם בהנאה. ובכל מקום שנמצא איזה גרעין מחמשת מיני דגן או משהו חמץ, צריכין לעשות שאלה.

(ב) באר מים שנמצאו בה גרעיני תבואה, אין להסתפק מהמים האלו אלא בדחק גדול, כגון שאין מים אחרים בנמצא. ואם נמצאה בה חתיכת פת, אסור, אפלו אין מים אחרים. וגם סנון לא מהגני.

(ג) נוהגין שלא להבהב את העופות בקש שעם השבלים, כי חישנין שְׂמָא יש בהן גרעין מחמץ. ולכן מהבהבין בעשבים או חותכין את השבלים מן הקש. ובדיעבד מתר. ויזהרו לטול את הזפק מן העוף קדם שמהבהבין אותו.

(ד) כל מיני קטניות, אסורים. וכן כל מיני פרות יבשים, אסורין,

14. This should be done immediately, so that the vessel will not absorb the boiling water of the *kashering* vessel. (*Ibid.* 452:34)

1. This is said, in reference to *chametz* in liquid form, that has become mixed with other liquid; or if the *chametz* has contributed to the taste of the mixture. Regarding dry *chametz*, that has been mixed with other dry foods, (see *Shulchan Aruch* and *Ramah* 447:4.)

2. This is true also if the *chametz* and the other food are of the same species, i.e. vinegar and vinegar, soup and soup. (*Biyyur Halachah* 447:2)

twenty-four hours have passed, since *chametz* was cooked in it. Likewise, the kettle, in which the *kashering* is done, should not have been used that same day. You should pay attention that the water is still bubbling when you put a vessel in the kettle. If the kettle, itself, has to be *kashered*, then, when the water is boiling, it must be full and you should throw glowing stones into it, so that the boiling water will overflow its rim. On *erev Pesach*, *kashering* must be done, only until midday.

17) It is customary, after *kashering*, to rinse the vessels with cold water.¹⁴

18) If possible, the *kashering* should be done in the presence of a Torah scholar, who is well versed in the laws of *kashering*.

Chapter 117

Various Laws Concerning Pesach

1) If you find any *chametz* in food¹ on *erev Pesach*, anytime before nightfall, it is like any other forbidden substance, which is nullified if it becomes mixed (into a permitted substance), sixty times its volume.² Therefore, if you find a grain of seed in poultry or in cooked food, you should throw away the seed, and you may eat the rest, even on *Pesach*.³ But during *Pesach*, itself, even the smallest bit of *chametz* makes food forbidden (to eat) and to derive benefit from it. Thus, wherever you find a seed of the five species of grain, or a small particle of *chametz*, you should consult a competent *Posek*.

2) If grain seeds are found in a water well, you should not use this water, except in case of urgent need,⁴ for example, if no other water is available. But if you find a piece of bread in the well, the water is forbidden to be used, even if no other water is available and even filtering is of no use.

3) It is the custom not to singe poultry with straw bearing ears of grain, for we are concerned that one of the seeds may be *chametz*. We, therefore, singe poultry with grass, or we cut the ears off of the straw. But, if inadvertently, (the poultry was singed with straw bearing ears of grain), the poultry may be used. You should take care to remove the crop from the poultry, before you singe it.⁵

4) All kinds of legumes are forbidden;⁶ and all kinds of dried fruit are forbidden,

3. This is true, only when the cooked food had been cooled before *Pesach*. (If the food was still warm on *Pesach*, it had absorbed the *chametz* on *Pesach* and would be forbidden). (*Mishnah Berurah* 447:19)

4. This is certainly true if the seed is still whole, but only soft. (*Ibid.* 467:62)

5. Those who are scrupulous, in their observance, are careful to split the chicken in half, in order to examine it very carefully for any kernels of wheat or other *chametz*. (*Ibid.* 467:86)

6. They are forbidden, only so far as eating, but they may be kept over *Pesach*, and their benefit is not forbidden. When there is an urgent need, such as when there is no other food to eat, or for a sick person (who needs such food), it is permitted. (*Ibid.* 453:6,7,12; 465:4) Some of the typical legumes that we must not eat are the various species of beans, rice and peas.

אֵלָא אַם כֵּן נוֹדַע שְׁנַתִּיבְשׁוּ בְּהַכְשֵׁר עַל גְּבֵי קַנִּים אוּ בְּתַנּוּר שְׁהַכְשֵׁר
 לְשֵׁם פְּסַח. אֶפְלוּ תַאֲנִים יִבְשׁוּת וְצַמּוּקִים, בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים,
 אֲסוּרִין. וְכֵן קִלְפוֹת תַּפּוּחֵי זֶהָב. וּמְכַל מְקוֹם הַמְשָׁקָה שְׁעוֹשִׂין מִן
 הַצַּמּוּקִין, נוֹהֲגִין הֵתֵר לְשִׁתּוֹתוֹ. נוֹהֲגִין שְׁלֵא לִתְּן לְתוֹךְ הַתְּבָשִׁיל צִפְרָן
 וְכַרְכֶּם, מִפְּנֵי שֵׁישׁ בְּהֶם חֲשֵׁשׁ חֲמוּץ. וְאֶפְלוּ כַּרְכֶּם הַגְּדֹלָה בְּמִדֵּינֵתְנוּ
 בַּגְּנוֹת, אֲסוּר, מִשּׁוּם לֹא פְּלוּג. וְשֶׁאֵר בְּשָׂמִים שְׂאִין בְּהֶם חֲשֵׁשׁ חֲמוּץ,
 וְכֵן הַמֶּלַח, קִדְּם שְׁנוֹתָנִים אוֹתָם לְתַבְשִׁיל, צְרִיכִים לְבַדְקָם אִם אֵין אֵיזָה
 גְּרַעֲיָן תַּבּוּאָה מֵעֵרֵב בְּהֶם.

ח' ניסן (ה) דְּבַשׁ, אֵין אוֹכְלִין אֵלָא מָה שְׁלֵא נִתְרַסַּק, אוּ שְׁנַתְרַסַּק עַל יְדֵי
 יִשְׂרָאֵל לְשֵׁם פְּסַח.

(ו) בְּשַׁעַת הַדְּחַק, כְּגוֹן לְצַרְךָ חוֹלָה, אוּ זָקוּ, מִתְרִין לְאִפּוֹת מִצּוֹת
 עִם מִי בִּיצִים אוּ שֶׁאֵר מִי פְרוֹת, כְּגוֹן חֶלֶב אוּ יֵין וְכַדוּמָה, וְהִיא נִקְרֵאת
 מִצָּה עֲשִׂירָה, וּבִלְבַד שִׁיזְהָרוּ שְׁלֵא יִתְעַרֵּב בְּהֶם אֶפְלוּ מֵעַט מַיִם. אֲבָל
 בְּשֵׁנֵי הַלֵּילוֹת הָרֵאשׁוֹנִים צְרִיכִין לְאֹכּוֹל מִצָּה מִמֶּשׁ, וְאֵין יוֹצֵאִין בְּמִצָּה
 עֲשִׂירָה. וְשְׁלֵא לְצַרְךָ גְּדוֹל, אֲסוּר לְאִפּוֹת מִצָּה עֲשִׂירָה. אֶפְלוּ קִדְּם פְּסַח
 לְשֵׁם פְּסַח.

(ז) הַנּוֹתוֹ תַּבּוּאָה אוּ מִרְסָן לְפָנֵי עוֹפוֹת, יִזְהַר לְתַתֵּם בְּמְקוֹם יִבְשׁ,
 שְׁלֵא יִתְלַחֲלוּ. אֲבָל לְבַהֲמָה, אֲסוּר לִתְּן מִרְסוֹ, כִּי יִתְלַחֲלַח מִן הַרֵק.
 וְגַם אִם נוֹתוֹ לָהּ תַּבּוּאָה, יִזְהַר לְתַתֵּם לָהּ מֵעַט מֵעַט, שְׁלֵא תִשְׂאִיר
 מִלְחָלְחִים. וְאִם הַשִּׂאִירָה, יִבְעֵרֶם מִיָּד.

(ח) בְּעֵרֵב פְּסַח מִשְׁעָה שֶׁחֲמֵץ נֶאֱסַר בַּהֲנָאָה, וְכֵן בְּכֹל זְמֵי הַפְּסַח,
 אֲסוּר לְהַנּוֹת אֶפְלוּ מִחֲמִצּוֹ שֶׁל גּוֹי. וְלִכֵּן אֲסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיד אוּ
 לְשִׁמּוֹר חֲמִצּוֹ שֶׁל גּוֹי. וּמְכַל-שְׁכֵן דְּאֲסוּר לְקַנּוֹת חֲמֵץ בְּשִׁבִיל גּוֹי, וְאֶפְלוּ
 בְּמַעוֹתָיו שֶׁל גּוֹי.

(ט) וְכֵן אֲסוּר לְהַשְׁכִּיר אֶז לְגוֹי בְּהֵמָה שֶׁתְּבִיא לוֹ חֲמֵץ, אוּ חֶדֶר
 לְשִׁים בוּ חֲמֵץ, מִפְּנֵי שֶׁאֲסוּר לְהַשְׁתַּכֵּר בְּאֲסוּרֵי הַנְּאָה. אֲבָל מִתֵּר
 לְהַשְׁכִּיר לוֹ בְּהֵמָה לְשִׁבּוּעַ שֶׁל פְּסַח (חוּץ מִשְׁבֹּת וְיוֹם-טוֹב) בְּסֵתֶם, שְׂאִין
 הַגּוֹי מִפְּרֵשׁ לוֹ שֶׁהוּא צְרִיךְ אוֹתָהּ לְהִבִּיא חֲמֵץ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ

unless it is known that they have been dried in a proper way on planks, or in a stove that has been made kosher for *Pesach* (see above 110: 1 and 2). Even dried figs and raisins, whether large or small, are forbidden to be used; orange peels are also forbidden. Nevertheless, the beverage prepared from raisins, is customarily permitted to drink. It is the custom not to put cloves or saffron into food because they are suspect of containing *chametz*. Even in our regions, where saffron is raised in gardens, it is forbidden, in order not to make an exception (to the law). There are spices, including salt, that are not suspect of containing *chametz*. However, before putting them into the food, you should examine them to see whether there are any grain seeds in them.⁷

April 17 5) You should only eat honey, that has not been removed from the comb, or honey, that has been taken out of the comb by a Jew, to be used specifically for *Pesach*.⁸

6) In case of great urgency, for example, when it is needed for a sick or elderly person, it is permissible to bake matzos with eggs, fruit juice, milk, wine, or similar beverage, and this is called *matzah ashirah* (rich matzah). Care should be taken, however, not to mix any water with it. However on the first two nights of *Pesach*, actual matzah must be eaten; you have not fulfilled your duty, if you eat *matzah ashirah*. If there is no urgent need, it is forbidden to bake *matzah ashirah*, even before *Pesach*, to be used on *Pesach*.

7) If you feed grain or meal to fowl, you should be careful to put it in a dry place, so that it should not become wet. But it is forbidden to feed meal to cattle, since it becomes wet from their saliva; and when feeding them grain, you should be careful to give them a little at a time, so that no wet grain is left over. If there is any grain left over, you must clear it away immediately.

8) On *erev Pesach*, from the time *chametz* is forbidden, as well as during the entire week of *Pesach*, it is forbidden to derive any benefit, even from *chametz* belonging to a non-Jew. A Jew is, therefore, forbidden to haul or to guard *chametz*, belonging to a non-Jew. It goes without saying, that a Jew is forbidden to buy *chametz* for a non-Jew, even with the money belonging to the non-Jew.

9) During *Pesach*, it is forbidden to rent an animal to a non-Jew for the purpose of carrying *chametz* to him, or to rent him a room for the purpose of storing *chametz* in it, because it is forbidden to make profit from things, from which you are forbidden to benefit. But you are permitted to rent him an animal for the week of *Pesach* (except for Shabbos and Yom Tov), for an unspecified purpose,⁹ as when the

7. Needless to say, that dried fruits, spices, salt, etc. are permitted in our times, when they have proper, authoritative kosher certification.

8. See note 7.

9. This applies only to animals, but pots or other vessels, that are usually used for cooking, may not be rented to him, under any circumstances, because he will probably cook items containing *chametz* in them. (*Ibid.* 450:11, *Shaarei Tziona* 46)